

Az MSZMP Csongrád megyei Bizottságának állásfoglalása a megye gazdaságának 1984. évi fejlődéséről, az 1985. évi gazdaságpolitikai feladatokról (mellékletünk)

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

DÉLMAGYARORSZÁG

AZ MSZMP SZEGED VÁROSI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

74. évfolyam

305. szám

1984.

december 30.,

vasárnap

Ara:

1,40 forint

Ösztönző kockázat

Évtizedek óta először beszéltem olyan vállalatvezetővel, aki fenntartások nélkül dicsérte az új és bevezetés előtt álló keresetszabályozási rendszert, hozzátéve, hogy a január elsejétől érvényes szabályozás adta lehetőségek kihasználása most valóban a vállalatoknál működik. Tudnillik, ha nem mozdul meg végre a vállalatok belső ösztönzési rendszere, ha ha a gazdálkodó egységek továbbra is a hagyományosan merev bérszabályozást és bérgazdálkodási gyakorlatot folytatják, akkor valóban magukra vessenek; akkor nincs az a központi szabályozás, amely valóban kedvező lehetőségeket ígér a teljesítményarányos bérezés megvalósítására.

Más jelek is arra utalnak, hogy a vállalatoknál minden eddigénél nagyobb érdeklődést váltott ki az új keresetszabályozási rendszer, mi több: minden eddigénél komolyabban veszik a szabályozást, Sorra érkeznek a hírek a különböző próbaszámításokról, modellezési gyakorlatokról, amelyek közös lényege: eldönteni — a rendeletben megszabta január végi határidőig —, hogy a felkínált lehetőségek közül melyik szabályozási formát választják.

Nehéz a döntés. Ha valahol a legprogresszívebb modellt — tehát a keresetszint-szabályozást — választják, akkor nagyon megfontolandó, hogy e rendkívül radikális ösztönzési eszközzel előállítható-e anynyi nyereség, amiből viszonylag könnyedén fizethetők a bérek adóterhei, úgy, hogy közben elegendő pénz maradjon a fejlesztésre is. Ha a keresetnövekmény-szabályozást választja a vállalat — mert óvatosabb, s nem bízik az adóviselő képességében — akkor meg kell békülnie a viszonylag szerényebb ösztönzési lehetőségekkel, s legfőképpen azzal, hogy számára, lényegében, nem szűnik meg a sokat kárhözott „bázisérdekelttség”, mert nem szűnik meg az átlagbér-ellenőrzés sem. És a további dilemma: érdemes-e választani — átmenetileg — az úgynevezett „szigorított” központi bérszabályozási modellt, felkészülve a jobb időkre, az eredményesebb gazdálkodásra, mely felkészülés közben a bérek csak szolid mértékben emelhetők, de semmiképpen nem kell azzal számolni, hogy a keresetek csökkennek.

Másképpen fogalmazva: eddig — tehát a január elsejéig érvényes bérszabályozás szerint — például 100 forint értékű anyag-megtakarításból mindössze 5–8 forintot fordíthatott a vállalat bérre. A keresetszint-szabályozás révén akár 40–50, a növekményszabályozás révén pedig 15–25 forintot is „bérre” lehet fordítani. De nagyon megfontolandó, hogy elérhető-e az a bizonyos 100 forint anyag-megtakarítás — és nemcsak ma, hanem a közeljövőben is! —, mert ha ennek reményében valahol például a keresetszint-szabályozást választják — a nagy adóterhekkel együtt —, s az előzetes számításokban tévedtek, akkor számolni kell azzal, hogy ez a szabályozási forma nem garantálja a már elért bérszínvonalat.

Nagy a kockázat és nagy a töprengés a vállalatok körében. Megkapták a racionális döntés szabadságát, s most derül ki, hogy nem olyan egyszerű élni e döntési lehetőséggel.

Az Állami Bér- és Munkaügyi Hivatal szakemberei — előzetes számítások alapján — úgy becsülik, hogy a vállalatok és a szövetkezetek 40 százalékánál választják majd a legkockázatosabb keresetszint-szabályozást, 20 százalékánál a növekményszabályozást, s a többiek — értelemszerűen — a központi keresetszabályozási formába kerülnek. Hogy e becsült arányok miként módosulnak majd a gyakorlatban — még nem tudni. Mindenesetre a bérszabályozással kapcsolatos „vállalkozói kedv” csillapodását jelzi, hogy azoknál a vállalatoknál is kacérkodnak a központi keresetszabályozás gondolatával, ahol e szabályozási formáról szó sem lehet, hiszen a központi bér- illetve keresetszabályozási formát elsősorban a nem nyereségérdekeltségű közüzemeknek, továbbá az úgynevezett „vállalati iparágban” dolgozó vállalatoknak tartják fenn, például a kohászatban.

Akkor tehát végül is milyen szabályozási formát válasszon a vállalat? A döntéssel kapcsolatos alapkérdés: vajon sikerül-e a teljesítmény-növelésre ösztönző keresetszabályozást úgy megvalósítani, hogy az a főmunkaidőben is lehetővé tegye a kiemelkedő teljesítmények tisztességes, vagy éppen kiugró összegekkel való megfizetését? Sikerül-e ehhez igazítani a vállalati belső ösztönzési rendet? Sikerül-e megbízhatóan prognosztizálni, hogy a manapság esetleg kedvező gazdasági pozícióban levő vállalat — fejlesztési lehetőségeit, termékstruktúráját, piaci helyzetét illetően — néhány év múltán változatlanul kedvező gazdasági pozícióra számíthat-e? Vagyis: sikerül-e megvalósítani az annyira hiányolt stratégiai tervezést, mégpedig olyan biztonsággal, hogy arra már most felépíthető legyen a hosszú éveken át működő — és a választott keresetszabályozási formához igazodó — ösztönzési rendszer.

A január végi határidőig még van egy kis idő. Előbb-utóbb azonban minden vállalatnak döntenie kell.

Vértés Csaba

Amerikai piacon a Pick szalámi

A Szegedi Szalámigyár és Húskombinát dolgozói tegnap, szombaton tették, ami a dolguk volt, csomagoltak és pakoltak a központi telep udvarán álló kamionba, Szokásos hétköznapi műszak — mondhatnánk. Hogy mégiscsak beszélünk és írunk róla, annak az az oka, hogy az év utolsó exportszállítmánya egy új partnerhez indult: az Amerikai Egyesült Államokba.

Idén már több ízben emlegették az USA-t, mint lehetséges piacot, vásárlót a szalámigyár vezetői. Óvatosan fogalmaztak, nyilván nem akarták elkiabálni a dolgot. Az üzlet közben szép csöndben létrejött, a 115 éves múltra visszatekintő szegedi szalámit a MEM állat-egészségügyi főosztályának illetékesei és az USA hasonló szervei minőségét tekintve kifogástalannak találták. Tegnap tehát 11,4 tonna Pick szalámmal elindult a kamion Hamburgba, hogy onnan majd hajóval folytathassa útját az áru.

Tisza Halászati Szövetkezet

Lehetett volna jobb esztendő is...

Halászati „felségvizeinek” hossza a Tiszán, a Maroson és a Körösön meghaladja a 80 kilométert. Hozzájuk tartoznak még a holtágak is, és tenyésztenek halat, az 1980-ban Csanyteleken megépített 220 hektáros tóban is. A Tisza Halászati Szövetkezet 1984-es munkájáról lesz szó az alábbiakban.

Pelle Lászlónak, a szövetkezet elnökének és dr. Balázs László főagronómusnak a véleménye szerint az esztendő sikerülhetett volna jobban. A krónikus aszály nemcsak a mezőgazdaságban okozott tetemes károkat, panaszokdznak a halászok is. A nagy melegben, és hűvös vízben nem eszik a hal, így elmarad a várt gyarapodás. Ezzel magya-

rázzák a szövetkezet vezetői, hogy a lehalászásokkor 960 tonna halat emeltek partra. Nem úgy, mint 1982-ben, amikor összejött minden s ennek eredményeként összesen 1080 tonnát vallhattak magukénak.

Országos átlagban hektáronként 10–11 mázsa halat nevelnek a tógazdaságokban. Eredményével a Tisza Halászati Szövetkezet alaposan fölé került az átlagnak. A 220 hektáros tógazdaságból 408 tonna busát, amurt, pontyot és ragadozó halat fogtak ki. A holtágak mérlege 452 tonna volt, és a folyón élő halászok is fogtak 120 tonna zsákmányt.

Sajnos exportteljesítésük sem alakult úgy, mint a korábbi esztendőben. Eled-

dig sok vagonnyi halat szállítottak például Irakba. A háború miatt azonban 1984-ben nem indultak Csongrád megyéből pontyszállítmányok a Közel-Kéltre. Nem dugult be azonban teljes egészében az exportpiac. A Szovjetunióba és Romániába összesen 200 tonna halat szállítottak.

A szövetkezet 1984. évi árbevételéből 30 millió forintot az öt halászcserda forgalmazott, Harmincmillió forint árbevételt hozott a melléküzemág is, ahol fóliázásokat, műanyag cipősarokot és dugó gyártanak, sőt a szarvasi elektromos szövetkezet számára lámpates- teket is.

Szabó Pál Miklós

Szilveszteri előjáték...

Úgy tartja a régi mondás, hogy a magyar ember három okból iszik: örömben, bánatában, s bármilyen más okból. Legjobb tudomásunk szerint arról, hogy a magyar ember hány okból eszik — nincs közismert mondás. A lényeg az, hogy szilveszterkor elfeledjük az összes létező és nem létező okokat: eszünk-iszunk önfeledten. Elmúlt

egy év, jön helyette egy másik, s hitünk szerint mindig egy jobb.

A többi már a szokások dolga, ki a malacka szemébe kacsint belé, mielőtt húsát elfogyasztaná, ki egy szép színű karcú pohárba.

Mások petárdát dobálnak, megint mások trombitálnak az év utolsó napján. Fotóriporterünk, Somogyi Károlyné az ünnepi készülődés mozzanatait örökítve meg, meghozza objektiv kamerával, lehetséges, hogy szilveszter éjszakáján már a derék fényképezőgép is szubjektív lett volna. Mondjuk legalább három okból...